

Коваль Р. С.,

Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ФУТБОЛЬНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Статтю присвячено вивченню проблем перекладу французької футбольної термінології українською мовою. Розглянуто способи перекладу окремих термінів та з'ясовано їхню етимологію у французькій мові.

Ключові слова: Футбол, термін, переклад, етимологія, запозичення.

The article is devoted to the analyzing of problems of translation of French football terms into Ukrainian. The kinds of translation of some terms are viewed and their etymology in French is determined.

Key words: Football, term, translation, etymology, loan-word.

Футбол є найпопулярнішим видом спорту у Франції та Україні. Кожна з цих країн є батьківщиною таких відомих та знаних гравців як Мішель Платіні, Андрій Шевченко чи Жан-П'єр Папен. Мова цього спорту перебуває в надзвичайно динамічному розвитку, постійно з'являються нові слова для відображення найрізноманітніших аспектів футболу. Саме тому для лінгвістів, особливо лексикографів, футбольна лексика є практично невичерпним джерелом дослідницького матеріалу. Проблеми, котрі стосуються упорядкування футбольної лексики, перебувають під пильною увагою як французьких, так і українських мовознавців. Виникає логічна потреба в дослідженнях, котрі б стосувались особливостей адекватного перекладу французької футбольної лексики українською мовою.

Актуальність нашої роботи зумовлена тим, що останніми роками спостерігаємо значний інтерес до упорядкування та ґрунтовного вивчення футбольної термінології не лише в Україні, але й у всьому світі. Після практично тридцятилітньої перерви з часу виходу словника “Футбол: спортивные термины на пяти языках: русский, français, english, deutsch, español” (близько 500 термінів з кожної мови) у 1979 році, з'явилися “Англо-русский и русско-английский словарь футбольных терминов” (близько 2000 англійських термінів з перекладом російською мовою), виданий в Москві в 2002 році та “Мова футболу: ілюстрований шестимовний словник футбольної лексики” (близько 1000 термінів з кожної мови), виданий у Львові в 2009 році. Варто зазначити те, що лінгвістична служба УЄФА разом з провідними європейськими вищими навчальними закладами (мюнхенським Інститутом мов і перекладачів та аналогічним закладом міста Женева) також розробила словник футбольної термінології. Спеціалізоване видання з'явилося у 2009 за підтримки компанії “Langenscheidt” та базується на термінах з трьох мов – англійської,

німецької та французької, і містить приблизно 1800 термінів для кожної мови. В їхнє число входять офіційні терміни, котрі використовуються УЄФА та ФІФА, а також терміни, які є в щоденному вжитку професіоналів та аматорів.

Метою нашої роботи є дослідження способів перекладу французької футбольної термінології українською мовою, а **завданнями** – систематизація термінів за спільними граматичними та лексичними ознаками та пошук адекватних варіантів перекладу з однієї мови на іншу.

Відомо, що компетентність, тобто сума знань, навичок та умінь в професійній сфері відіграє надзвичайно важливу роль у перекладацькій справі [3, с. 8]. Кожен перекладач повинен пізнати глибину культури того народу, з чиєї мови він перекладає. У даному випадку, він зобов’язаний досконало володіти не лише французькою та українською мовою, але й прекрасно орієнтуватися у французькій футбольній лексиці, знати історію розвитку цього виду спорту у Франції та Україні, володіти футбольною теорією.

Відомо, що кожна терміносистема має у своєму складі терміни, що виникли в результаті семантичного розвитку загальноживаної автотонної лексики чи були утворені з використанням власномовних словотвірних засобів, та терміни, запозичені з іншомовних терміносистем, чи такі, що були утворені на основі іншомовних елементів [1, с. 51]. Не є винятком з цього правила й французька футбольна термінологія. Зазначимо також той факт, що при перекладі футбольних термінів з французької на українську мову будемо користуватися різними способами – вдаватимемося до аналогій у тому випадку, якщо французький термін перекладається за допомогою відповідного українського, і вони виступають в ролі синонімів, скористаємось описовим методом, якщо вищезазначений варіант перекладу неможливий, або ж еквівалентом, якщо словосполучення не буде залежним від контексту і матиме образний характер. Однак, у тому випадку, якщо не зможемо знайти потрібний варіант перекладу, доречно видається порада видатного лінгвіста Володимира Григоровича Гака: “При перекладі варто завжди дивитися у необхідний словник, але найкращим варіантом перекладу буде слово, яке не вказане в словнику” [8].

Доволі часто перекладачі, котрі володіють цими двома мовами, але не цікавляться футболом, просто не розуміють правильне значення таких футбольних термінів як, наприклад, “*coup-de-foulard*” (*m*) / “*rabona*” (*m*) (“удар з-під опорної ноги”) чи “*dribble* (*m*) *arc-en-ciel* (*m*)” (“веселка”); цей технічний прийом полягає в тому, щоб на ходу підібрати м’яч внутрішньою стороною стопи, перевести його на п’ятку другої ноги і з неї, підстрибнувши, підкинути його в повітря таким чином, що він полетить уперед над гравцем), або ж фразеологічних зворотів “*aller à Rome*

sans voir le pape” (“бути близьким до перемоги”), “*casser du bois (m)*” (“вдарити в штангу або поперечину”), “*mouches (f, pl) ont changé d’âne (m)*” (“рахунок змінився”). Ось чому етимологія терміну відіграє одну з найважливіших ролей при перекладі. У випадку з французьким терміном “*rabona*” (*m*) зазначимо, що він спочатку був відомий як “*перехресний удар*” (англійською “*crossing-kick*” та “*maradona chip*”). Однак згодом в Аргентині придумали нову назву – “*рабона*” (запозичено з термінології танго за аналогією з рухом ніг у цьому танці). Додамо також, що вперше цей фінт використав італійський гравець Джованні Рокотеллі у 1978 році [7]. Доцільним було б ввести саме неологізм “*рабона*” в українську термінологію футболу, оскільки він є інтернаціональним, а не вживати “*удар з-під опорної ноги*” тому, що у французькій мові також маємо “*contrôle (m) Cruiff*” (“прокидання / передача м’яча з-під опорної ноги”; вперше застосована на професійному рівні видатним гравцем з Голландії Йоханом Круйффом), а це різні способи виконання передач та ударів у футболі, і, таким чином, уникаємо двозначності й чітко розуміємо, який саме зміст міститься у цих термінах [6]. Що ж стосується таких термінів як “*dribble (m) arc-en-ciel (m)*” та, наприклад, “*casser du bois (m)*”, пояснення, насправді, прості. У першому випадку, рух, котрий описує нога гравця при виконанні цього прийому, нагадує вигляд веселки; друге ж словосполучення вимагає знання історії футболу – колись ворота виготовляли з дерева (французькою “*bois*” (*m*) – “дерево” та “*casser*” – “вдарити”).

Одна з головних проблем полягає в тому, щоб при перекладі українською мовою правильно передати семантику французького терміну. Наприклад, у французькій мові маємо “*faire un arconada*” / “*пропустити безглуздий гол*” (йдеться про фінальну гру Чемпіонату Європи з футболу 27 червня 1984 року, коли іспанський воротар Арконада пропустив м’яч від Мішеля Платіні після того, як, здавалося, що він його ввіймає; насправді, м’яч пролетів під ним), “*madjer*” (*m*) / “*гол п’ятою*” (походить від імені алжирського гравця Раба Маджера та означає гол, забитий п’яткою; саме такий, який йому вдалося у фіналі Кубка Європейських Чемпіонів 1987 року), “*panenka*” (*m*) / “*легенький підсічений удар по м’ячі*” (від імені чеха Антоні Паненки, котрий на Чемпіонаті Європи 1976 року, пробиваючи пенальті у грі проти збірної Німеччини, легко вдарив у центр воріт у той час, коли голкіпер, сподіваючись на потужний удар, кинувся у кут воріт). У даному випадку, бачимо, що імена гравців стали складовою частиною футбольних словосполучень і увійшли до інтернаціональної лексики цього виду спорту.

Ще одним важливим питанням є правильний переклад аббревіатур, котрі зустрічаємо у французькій футбольній термінології. Саме в цьому випадку перекладач повинен бути максимально уважним для того, щоб ві-

добразити точний зміст. Як приклад, можемо навести найбільш уживані абрєвіатури у галузі футболу – “*Fédération (f) française de football (m)*” / *FFF* – “Французька футбольна федерація”, “*Fédération (f) Internationale de Football (m) Association (f)*” / *FIFA* – ФІФА (Міжнародна Асоціація Футбольних Організацій), “*Agence (f) mondiale antidopage*” / *AMA* – “Всесвітня антидопінгова агенція”, “*Association (f) européenne des clubs (m, pl)*” / *ECA* – “Європейська клубна асоціація”, “*Coordination (f) Nationale des Supporters (m, pl)*” / *CNS* – “Національне Об’єднання Вболівальників” (у Франції), “*Syndicat (m) national des administratifs (m, pl) et assimilés (m, pl) du football (m)*” / *SNAAF* – “Національна спілка адміністративних працівників футбольної галузі” (у Франції), “*Tribunal (m) arbitral du sport (m)*” / *TAS* – “Арбітражний спортивний суд”, “*Union (f) des associations (f, pl) européennes de football (m)*” / *UEFA* – “УЄФА” (Європейський Союз Футбольних Асоціацій), “*Union (f) des clubs (m, pl) professionnels de football (m)*” / *UCPF* – “Об’єднання професійних футбольних клубів” (у Франції), “*Union (f) nationale des éducateurs (m, pl) et cadres (m, pl) techniques de football (m)*” / *UNECATEF* – “Національна спілка наставників та адміністративних працівників футбольної галузі” (у Франції), “*Union (f) nationale des footballeurs (m, pl) professionnels*” / *UNFP* – “Національна спілка професійних футболістів” (у Франції). Поряд з ними, у термінології футболу французької мови можемо зустріти й менш розповсюджені абрєвіатури – *CREME* [*chaud (m), repos (m), étirements (m, pl), massage (m), essai (m) de reprise (f)*] – дослівно українською мовою “тепло, відпочинок, розтягнення, масаж, спроба продовжити звичний ритм” (дії, котрі виконуються при травмах, наприклад, зведенні суглоба) та *GREC* [*glace (f), repos (m), élévation (f), compression (f)*] – дослівно українською мовою “холод, відпочинок, підйом, стиснення” (дії, котрі виконуються при травмах, наприклад, вивиху) [6].

Важливим для перекладача є знання тонкощів використання тих чи інших фразеологічних зворотів саме у футбольній сфері та особливості їх адекватного перекладу. Наприклад – “*carrière (f) en dents (f, pl) de scie (f)*” (“кар’єра зі взлетами і падіннями”), “*réponse (f) du berger (m) à la bergère*” (“відповісти / зіграти так, як зіграли з тобою”), “*passer entre le mur et le papier peint*” (“віддати передачу крізь маленьку вільну зону”), “*grappiller des points (m, pl)*” (“брати очки будь-де, де трапляється нагода (про команду внизу турнірної таблиці)”), “*avoir la tête dans le sac*” / “*ne pas voir le jour*” / “*se faire manger*” (“перебувати під домінуванням суперника”), “*enfoncer le clou*” (“забити ще один або декілька голів і збільшити рахунок”), “*être à la baguette*” (“грати першу скріпку в команді”), “*être lanterne (f) rouge*” (“займати останнє місце в чемпіонаті”), “*prendre une avoine / une casquette / une déculottée / une musette / une pilule / une raclée / une valise*” (“програвати з великим рахунком”).

При перекладі термінології слід завжди пам'ятати про особливості зовнішніх та внутрішніх запозичень. Наведемо такі терміни – “*biscotte*” (*f*) (“жовта картка”, а не “сухар”), “*mercato*” (*m*) (“трансферний період”, а не “базар”), “*bleuets*” (*m, pl*) (“молодіжна збірна Франції”, а не “волошки”), “*trêve (f) hivernale / estivale*” (“зимова / літня перерва”, а не “перемир'я”), “*boulet (m) de canon (m) / fusée (f) / missile (m)*” (“гарматний постріл”, а не “ядро / ракета / балістична ракета”).

Необхідність знання футбольної історії перекладачем можна проілюструвати за допомогою кількох наступних прикладів – “*Coupe (f) des villes (f, pl) de foires (f, pl)*”, “*arrêt (m) Bosman*”, “*main (f) de Dieu (m)*”, “*catenaccio (m)*”, “*verrou (m) suisse*” / “*Rappan*”, “*coup-de-chapeau (m)*” / “*tour-du-chapeau (m)*” / “*hat-trick (m)*” / “*triplé (m)*”, “*derby*” (*m*), “*faire du petit bois (m)*”, “*effet (m) Magnus*”. Отож, словосполучення, котре використовувалось для найменування турніру з футболу у середині ХХ століття – “*Coupe (f) des villes (f, pl) de foires (f, pl)*”, тобто Кубок Ярмарок, має просту етимологію. У цьому турнірі, з часу його заснування (18 квітня 1955 року) брали участь команди з міст Європи, де регулярно відбувались ярмарки. Французьке слово “*foire*” (*f*) перекладаємо українською мовою “ярмарка”. Словосполучення “*arrêt (m) Bosman*” (“правило Босмана”, яке дозволяє гравцеві, в котрого закінчився контракт з клубом, перейти в інший без грошової компенсації), приводить нас до історії, котра трапилась у 1990 році з гравцем бельгійського “Льєжа” Жаном-Марком Босманом. Після закінчення контракту клуб запропонував гравцеві його продовжити, однак значно зменшивши при цьому зарплату. Босман мав пропозицію про перехід до французького “Дюнкерка”, котрий запропонував хороші умови, але не бажав платити відступні. Компроміс не був досягнутий, гравець залишився без роботи. Проте він продовжував судитися з УЄФА та “Льєжем”. 15 грудня 1995 року бельгійський суд визнав, що прийняте Європейським Союзом законодавство не дозволяє обмежувати право людини на свободу пересування після закінчення дії контракту і вимога компенсації є порушенням закону. Таким чином, трансферна система була визнана незаконною. Босман також вів справу проти УЄФА, котра стосувалась ліміту на легионерів. Ця скарга також була задоволена. Справа мала значний вплив на подальший розвиток європейського футболу. Кожна людина, котра нехай навіть і не цікавиться футболом, безсумнівно, чула про, напевно, один з найвідоміших висловів – “*рука Бога*” (французькою “*main (f) de Dieu (m)*”), появи якого завдячуємо Дієго Марадоні. На Чемпіонаті Світу 1986 року в Мексиці, в одній четвертій фіналу, в матчі Аргентина – Англія, Марадона забив гол рукою, і його було зараховано. На післяматчевій прес-конференції Марадона пожартував: “Це була “рука Бога”. Що стосується терміну “*catenaccio (m)*” (італійською мовою “навісний замок”; “засув”; “клямка”), відомо,

що він виник завдяки одному з найкращих тренерів ХХ століття Еленіо Еррері, який винайшов тактичну схему, котра передбачала жорстку гру “від оборони” [2, с.405]. Три або ж навіть чотири захисники персонально опікували нападників суперника, позаду розміщувався вільний захисник (французькою “*arrière (m) libre*” / “*libero (m)*” / “*verrouilleur (m)*” / “*premier défenseur (m)*” / “*bétonneur (m)*”). Система була орієнтована на швидкі контратаки. Терміни “*verrou (m) suisse*” / “*Rappan*” перекладаємо українською мовою як “швейцарський замок” або ж “рігель”. В свій час швейцарські тренери намагались розмістити захисників якомога надійніше. Одним з провідних фахівців при цьому вважали відомого австрійського спеціаліста Карла Раппана [Rappan], який успішно застосовував подібну тактику на чолі збірної Швейцарії на чемпіонатах світу з футболу у 1938 та 1954 роках. Головна ідея системи полягала у тому, що позаду лінії оборони знаходився захисник, котрий атакував усіх, хто зумів прорватися крізь перший ешелон захисту (німецькою мовою “*Riegel*” (m) – “засув”; “рігель”). Терміни “*хет-трик*” та “*дербі*” також мають цікаві історії створення. “*Хет-трик*” походить від правила англійського крикету ХІХ століття, коли гравцеві, що кидає м’яч (боулера), вдається відправити три рази підряд в аут трьох суперників трьома кидками. Це надзвичайно важко зробити. Тим, кому це вдавалося – власний клуб презентував шапку (англійською “*hat*” – “шапка”). Слід додати, що в крикет тоді грали в циліндрах. “*Дербі*” означає поєдинок між командами, котрі знаходяться близько географічно, і походить від імені засновника гран-прі з кінних перегонів в Англії лорда Дербі. Інший приклад – коли говорять про гравця, котрий б’є суперника по ногах, то вживають у французькій мові наступне словосполучення “*il fait du petit bois (m)*”. Пояснення, насправді, дуже просте – колись щитки робили з дерева, під впливом ударів вони ламались, ось чому тепер маємо вираз “*faire du petit bois (m)*”. Що стосується терміну “*effet (m) Magnus*” (українською “*ефект Магнуса*”), відомо, що його запозичили з галузі фізики. Цей термін означає “відхилення тіла, що обертається, від прямолінійного руху”. Видатний український гравець, а згодом тренер Валерій Васильович Лобановський у грі за київське “Динамо” часто вдавався до цього прийому при виконанні “*кутових ударів*” (французькою “*corner (m)*” / “*coup (m) de coin (m)*” / “*coup-de-pied-de-coin (m)*” / “*jet (m) de coin (m)*” / “*tir (m) de coin (m)*”). Хрестоматійним голом з використанням “*ефекту Магнуса*” є м’яч у ворота Фаб’єна Бартеза, забитий захисником збірної Бразилії Роберто Карлосом у грі 1997 року Франція – Бразилія при виконанні штрафного удару з відстані 35 метрів.

Як вже було зазначено вище, інколи у французькій мові спостерігаємо утворення футбольних термінів від власних імен гравців, однак, зараз, це явище не є доволі поширеним. Можемо навести лише кілька

прикладів: “*rapinade*” (f) (“сильний удар з льоту”; від імені нападника збірної Франції Жан-П’єра Папена), “*redondo*” (f) (“обігрування шляхом прокидання м’яча п’ятою повз суперника, знаходячись до нього спиною”; від імені гравця збірної Аргентини Фернандо Редондо), “*baka*” (f) (“втрата стовідсоткового голювального моменту перед воротами суперника”; від імені гравця збірної Нігерії Ібрагіма Бакайоко), а також термін “*espaldinha*” (f) (“прийом / передача м’яча спиною”; утворений від іспанського слова “*espalda*” (f) – “спина” та імені бразильця Роналдіньо [Ronaldinho], котрий відомий виконанням подібних технічних прийомів). При їх перекладі все ж краще вдаватися до описового методу, оскільки він сприяє розумінню точного змісту терміну.

Проте чи не найбільшу проблему становлять питання, котрі стосуються можливих способів перекладу назв футбольних фінтів, як, наприклад, – “*grand pont*” (m), “*petit pont*” (m), “*aile (f) de pigeon*” (m), “*coup (m) du scorpion*” (m), “*coup (m) du sombrero*” (m), “*râteau*” (m) тощо. Кожен термін, котрий використовується у французькій мові для позначення номінації певного фінта, містить в собі емоційне навантаження. У цьому випадку присутній емотивний компонент значення з образно-емоційною стороною. Семантика кожного терміну відкрита до модифікацій, оскільки термін входить до складу фахової мови. Розглянемо лише найпоширеніші терміни. Наприклад, загальновідомі такі технічні прийоми у футболі як прокидання м’яча повз суперника або поміж його ніг з метою обігрування. У першому випадку, у французькій мові маємо “*grand pont*” (m), а в другому – “*petit pont*” (m), де “*pont*” (m) – “міст”, а “*grand*” та “*petit*”, відповідно, “великий” та “маленький”. Або ж інші приклади – “*roulette*” (f), “*râteau*” (m), “*saut (m) de grenouille*” (f), “*double contact*” (m), “*virgule*” (f), “*café crème*” (m) / “*tic-tac*” (m). Термін “*roulette*” (f) відомий в українській мові як “рулетка” або “фінт Зідана”. Він полягає в тому, щоб на ходу стати однією ногою на м’яч, розвернутися, другою ногою вдарити по ньому, обвівши суперника при цьому і продовжити рух. Уперше у грі його використав відомий бразильський гравець Гаррінча, хоча він не виконував повний оберт корпусу. Оберт на 360 градусів почав здійснювати один з найкращих гравців в історії футболу, аргентинець Дієго Марадона. Фінт носить ім’я гравця збірної Франції Зінедіна Зідана тому, що саме він прославився віртуозним його застосуванням, піднявши рівень виконання до справжнього футбольного мистецтва [7]. Термін “*râteau*” (m) (українською мовою “граблі”) має кілька значень: 1) під час дриблінгу чи імітації руху провести м’яч зовнішньою стороною стопи в протилежну сторону; 2) підвести м’яч до себе ногою для того, щоб його згодом проитовхнути у вільний простір тоді, коли суперник почне атакувати; 3) провести м’яч підшоивою в сторону [6]. Пояснення терміну “*saut (m) de grenouille*” (f) (“стрибки з м’ячем, затис-

нутим між двома ногами”), де “*saut*” (m) – “стрибок”, а “*grenouille*” (f) – “жаба”, таке – рух гравця у цьому випадку нагадує стрибки жаби. Можна навести також синонім до цього терміну – “*cuautemica*” (f), утворений від імені гравця збірної Мексики Куатемока Бланко, який на Чемпіонаті Світу 1998 року у Франції, у грі проти Південної Кореї спробував виконати подібний фінт. Французький футбольний термін “*double contact* (m)” (дослівно українською мовою “*подвійний контакт*”) використовується для позначення швидких ударів по м’ячі зовнішньою та внутрішньою стороною стопи для того, щоб вести суперника в оману. Водночас, у французькій мові також маємо терміни “*virgule*” (f) / “*flip flap* (m)”, тобто “*різке зміщення м’яча зовнішньою стороною стопи в одну сторону, а потім швидке повернення його назад внутрішньою стороною стопи тієї ж ноги*” та “*café crête* (m)” / “*tic-tac* (m)” – “*швидкі удари по м’ячі зовнішньою та внутрішньою частинами стопи*”. Кожний з цих термінів відображає певний нюанс у виконанні вищезазначеного фінта. Французькі футбольні терміни “*aile* (f) de pigeon (m)” (українською “*удар по м’ячі зігнутою в сторону зовнішньою стороною стопи*”; де “*aile*” (f) – “крило”, а “*pigeon*” (m) – “голуб”), “*coup* (m) du scorpion (m)” (“*удар-скорпіон*”; рух жала скорпіона під час виконання ним удару) використовуються для позначення ударів по м’ячі та утворені за аналогію руху ніг гравця під час виконання удару. Термін “*coup* (m) du sombrero (m)” (“*парашут*”; де “*coup*” (m) – “удар”, а “*sombrero*” (m) – “сомbrero”) можна пояснити тим, що гравець, виконуючи подібний фінт, повинен перекинути м’яч дуже низько над суперником, “так, щоб він пролетів ледь над головою”.

Висновки.

Проведений аналіз підтверджує, що проблема адекватного перекладу не є повністю вирішеною. Кожна мова відображає національне бачення футболу. Багато термінів мають доволі складну етимологію, тому завжди доцільно прослідкувати історію їхнього виникнення. Інколи важко зрозуміти, чим саме мотивовано утворення певних термінів. Кожен перекладач повинен не лише досконало володіти французькою та українською мовами, але й добре орієнтуватися у всіх тонкощах футболу як гри. Різниця у футбольних культурах різних країн світу впливає на утворення нових термінів.

Одним з основних питань є відсутність відповідника в українській мові. Таким чином, поряд з формуванням власне української термінології цього виду спорту, в умовах міжнаціональних контактів, наша мова може також поповнювати словниковий склад за допомогою іноземного та інтернаціонального лексичного фонду. Адекватний переклад французької футбольної лексики українською відіграє важливу роль у міжмовних контактах та зв’язку цих двох мов.

Зазначимо також, що при виконанні перекладу доволі часто доводиться користуватися транслітерацією, калькуванням, описовим способом. У французькій футбольній лексиці багато термінів утворено за допомогою метафори, метонімії, зовнішніх та внутрішніх лінгвістичних запозичень, уживання слова в переносному значенні. Для більшості футбольних термінів цієї романської мови характерною рисою є емоційна забарвленість, оскільки цей вид спорту викликає сильні емоції. Тому точність передавання змістовного навантаження при виконанні перекладу є надзвичайно важливою.

Перспективними напрямками у роботі над французькою та українською термінологією є подальший аналіз лексичного фонду цього виду спорту лінгвістами та мовознавцями, оскільки існує ще досить багато цікавих питань, котрі потребують ґрунтовного аналізу і не є достатньо висвітленими.

Література:

1. Боровська Ольга, Дмитрів Уляна, Стифанишин Ірина. Проблеми перекладу спортивної термінології // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2008. – Вип. 12, т. 1. – С. 51-55.
2. Малов В. И. Сто великих футболистов. – М.: Вече, 2004. – 432 с.
3. Миньяр-Белоручев Р. К. Как стать переводчиком? – М.: Готика, 1999. – 176 с. Мова футболу: ілюстрований шестимовний словник футбольної лексики / уклад.: Помірко Р. С., Дубяк М. Б., Іваньо Т. Р., Проців М. І. – Л.: Українські технології, 2009. – 100 с.
4. Футбол: спортивные термины на пяти языках: русский, français, english, deutsch, español / под ред. Гранаткина В. А. – М.: Русский Язык, 1979. – 111 с.
5. www.footballcoach.fr
6. www.footballfreestyle.ru
7. www.polit.ru/news/2004/06/26/vggak26i.html